

Svar på spørgsmål fra folketingets social- og indenrigsudvalg af 3. marts 2016

Tema: Højkonflikt-skilsmisser og psykopati – praktiske løsninger

Kære social- og indenrigsudvalg

Ved mit foretræde den 3. marts 2016 stillede I spørgsmål om praktiske løsninger i højkonflikt-skilsmisser versus almindelige skilsmisser.

Svarene har krævet en del research. Jeg har konsulteret fagpersoner og forældre, både bopæls- og samværsforældre i netværkene, fædre og mødre.

Deres tilbagemeldinger har jeg sammenholdt med litteratur og forskning på området. Og jeg har sammenholdt denne viden med konventionerne, Danmark er tiltrådt, og med anvisningerne fra EU og Cedaw.

Jeg håber, mine svar kan pege på mulige løsninger, som kan hjælpe skilsmissebørnene. Ved at hjælpe børnene, hjælper vi også forældrene. Og ved at overholde konventionerne og anvisningerne fra EU og Cedaw kan Danmark genskabe sit tidligere positive image og være et forbillede for andre lande, som slås med tilsvarende udfordringer.

På vegne af grupperne for psykopatofre og stalkingramte

Sidsel Jensdatter Lyster

Spørgsmål 1: Hvordan samtænker vi Serviceloven og Forældreansvarsloven i højkonflikt-skilsmisser?

- Afbalancere artikel 18 om barnets ret til to forældre med artikel 19 om barnets ret til beskyttelse i FN's børnekonvention. Det bør i et cirkulære til kommune og statsforvaltning (og begge ankestyrelser) understreges, at der i enhver afgørelse i børnesager skal fremgå af begrundelsen, hvordan sagsbehandleren (eller dommeren) har prioriteret mellem artikel 18 og 19 baseret på det individuelle barns forhold.
- Afbalanceringen kan ske ved i lovtekst og forarbejder at lægge vægt på beskyttelsen af barnet (artikel 19) og hensigten om, at barnets ret til to forældre kun gælder, når "barnets tarv skal for forældrene komme i første række" (artikel 18). Herved står "barnets ret til to forældre" i den korrekte sammenhæng, som FN's børnekonvention lægger op til.
- Indskrive et helhedsperspektiv på familien i Forældreansvarsloven. Kommunen har pligt til at forholde sig holistisk til familien. Statsforvaltningen ser på det enkelte barn, og ikke på, hvad familien som helhed kan holde til. Derved kan kommunen og statsforvaltningen anskue en sag meget forskelligt.
- Den samlede procesbelastning på barnets nære familie vil mindskes, hvis Istanbulkonventionen om at beskytte kvinder mod vold indskrives i Forældreansvarslovens højkonflikt-spor: Herunder artikel 33 om psykisk vold, blandt andet i form af stalking og artikel 48 om forbud mod obligatorisk konfliktløsning, mediation og mægling i forbindelse med psykisk vold og stalking. Ud fra et lighedsprincip bør fædre også kunne påberåbe sig samme beskyttelse. Der henvises til side 105 i Institut for Menneskerettigheders "Ret til et liv uden vold" om Istanbulkonventionen:
http://www.menneskeret.dk/files/media/dokumenter/udgivelser/ret_til_et_liv_uden_vold_pdf_a.pdf

- Det er vigtigt at afbalancere barnesynet i Forældreansvarsloven og Serviceloven og i de to ankestyrelsers forskellige praksis.

Service-loven og den kommunale ankestyrelse lægger i deres barnesyn vægt på sikkerhed, tryghed, fred og udvikling (Børnekonventionen artikel 19).

Forældreansvarslovens grundlæggende princip er, at barnet har ret til to forældre, og at forældrene skal samarbejde og har et fælles ansvar for, at samværet virkeliggøres.

Siden Skarrildhus i 1996 har Civilretsdirektoratet – nu Ankestyrelsens Familieretsafdeling – omgjort statsforvaltningens samværsstop, så end ikke dokumenteret pædofili er nok til at standse samvær.

Praksis ses bl.a. i sagskataloget sag 7 i evalueringen af Forældreansvarsloven 2011, hvor en dømt sexkrænker får uovervåget samvær.

Grundlaget for den nye praksis kritiseres af statsforvaltningerne allerede i 2001: Ole Kirkegaard, fra Nordjyllands Statsamt udtaler: "Vi oplever sager, hvor vi er nødt til at fastsætte samvær, fordi vi jo skal være loyale over for den lovgivning og den praksis, der gælder. Men hvor vi i virkeligheden er dybt bekymrede for, om børnene kan tåle samværet. Den bekymring deler Civilretsdirektoratet tilsyneladende ikke. Der er forskellige opfattelser mellem Civilretsdirektoratet og statsamterne med hensyn til vurderingen af, hvad børn kan tåle," siger Ole Kirkegaard.

Også i Frederiksborg Amt har man en fornemmelse af, at statsamterne og Civilretsdirektoratet ikke er enige om praksis for, hvornår man skal trække grænsen og nægte samvær af hensyn til barnet. "Praksis har ændret sig. På en eller anden mærkelig måde har man i dag en anden opfattelse af barnets tarv end tidligere. Hensynet til at bevare kontakten mellem barnet og den pågældende forælder, der vil have samvær, vejer tungere end før," siger fuldmægtig, Peter Bidstrup, fra Frederiksborg Statsamt.

Statsamterne har senest fremført deres bekymring over for Civilretsdirektoratet på et fælles møde sidste år. Ifølge kontorchef Ole Kirkegaard holdt Civilretsdirektoratet ved denne lejlighed fast i, at man i direktoratet vurderede sagerne ud fra et hensyn til barnets tarv. Ole Kirkegaard peger på, at det kan skyldes, at man i statsamterne har den personlige kontakt til børn og forældre, mens man i Civilretsdirektoratet mest tager sig af de juridiske aspekter og ikke har personlig kontakt." <https://dsr.dk/sygeplejersken/arkiv/sy-nr-2001-12/ret-til-samvaer>

Grundideerne i Forældreansvarsloven og Serviceloven er modstridende, når samværet ikke er barnets tarv.

Grundideen i Forældreansvarsloven bygger på Børnekonventionen artikel 18 taget ud af sammenhæng ifht. de øvrige artikler i konventionen. Det bør undersøges, om hensynet til barnets sikkerhed, tryghed, fred og udvikling i Børnekonventionens artikel 19 fremgår med tilstrækkelig vægt i grundprincipperne til Forældreansvarsloven.

- Der bør indskrives i begge love, at alle relevante hensyn til barnet, som fremgår af Børnekonventionen artikel 6-19, 23-24, 27-39 skal afbalanceres individuelt for det enkelte barn og den enkelte familie. Der skal også tages hensyn til de berørte søskende, som er omfattet af Børnekonventionen, men retsløse i Forældreansvarsloven, selv om de kan være påvirket af konflikten. Barnesynet og vægningen imellem hensynene skal være individuelt funderede i det enkelte barn og familiens samlede situation og fremgå af den skriftlige begrundelse for afgørelsen.
- Det fremgår udtrykkeligt af Forældreansvarsloven, at samvær skal sættes i gang, hvis politiet afviser en sag, medmindre barnet har taget skade af det høje konfliktniveau. Serviceloven

foreskriver et helhedssyn på barnets samlede situation, hvor forældrenes omsorgsevne eller barnets reaktioner kan føre til nedsat eller ingen forældrekontakt, selv om der ingen bevis er for f.eks. seksuelle overgreb. Kommunen kan derfor, ud fra et helhedssyn på barnets trivsel, blive nødt til at fjerne et barn fra en egnet bopælsforælder, fordi barnet mistrives ved samvær, og samværet ikke kan stoppes ad bevismæssig vej. Barnets samlede trivselssituation bør indgå i Forældreansvarsloven med vægt.

- I Serviceloven er det muligt at standse samvær forebyggende ved manglende forældreevne. Forældreansvarsloven tillader kun samværsstop *efter* at barnet har taget skade. En forældreevneundersøgelse bør derfor ikke stå alene, da loven ikke klart tilkendegiver, at samvær *skal* stoppes ved nedsat omsorgsevne. Men loven bør støtte op om, at samvær ved nedsat forældreevne kun bør gennemføres i samråd med kommunen og den primære omsorgsperson (den raske forælder).
Det er modstridende, at forældremyndighedsindehaveren i alle forhold skal træffe afgørelse om barnets personlige forhold ud fra barnets interesse og behov jf. Forældreansvarsloven § 2 stk. 1-2, men er helt uden indflydelse på barnets samvær. En fagligt funderet løsningsmodel fra USA, som tilbyder tryggere samvær for voldsramte børn, kan ses her:
[http://www.casaforchildren.org/site/c.mtJSJ7MPIsE/b.5525199/#Risk identification and safety planning](http://www.casaforchildren.org/site/c.mtJSJ7MPIsE/b.5525199/#Risk%20identification%20and%20safety%20planning)
- Der mangler en klar definition af ansvarsfordelingen mellem statsforvaltningen, retten, bopælsforælderens og samværsforælderens kommune. Og ikke mindst deres pligter og kompetencer ifht. at sikre at højkonflikt-skilsmisserne oplyses og barnet beskyttes alle steder. Denne ansvarsfordeling bør indskrives i et cirkulære og sendes ud til relevante instanser. Også strafferetligt og erstatningsretligt ansvar bør indskrives – måske i samarbejde med justitsministeriet. I USA er børn dræbt under tvungne samvær, og fogedret, byret og kommune er uenige om, hvem der skulle have beskyttet børnene.

Spørgsmål 2: Hvordan får man kommune og statsforvaltning til at samarbejde?

Spørgsmålet blev stillet ved foretrædet og indgår delvist i spørgsmål 1 fra socialudvalget til socialministeren, hvorfor jeg henviser til svaret ovenfor.

- Lige nu kører statsforvaltningen og kommunen ofte parallelle forløb om det samme barn. Derved ligger begge myndigheder inde med informationer, som den anden myndighed ikke har adgang til. Forældrene bør bemyndige statsforvaltningen og kommunen til at udveksle oplysninger om børnene og forældrene internt, indtil statsforvaltningen eller kommunen har truffet afgørelse.
- Ved udsendelse af statsforvaltningens og kommunens oplysninger til forældrene skal begge myndigheder iagttage særlige hensyn i højkonflikt-skilsmisser. Forældrene bør samtykke i ubetinget udveksling mellem myndighederne, men mulighed for høring ifht. de oplysninger, der tilgår den anden forælder pga. risiko for misbrug af modpartens personfølsomme oplysninger i f.eks. chikane- og voldssager.
- Vi har i netværket set kommuner invitere til samarbejde og dialog med statsforvaltningen. Disse invitationer imødekommes ikke. Statsforvaltningen begrundede dette, i et dialogmøde med vores netværk, med dårlig økonomi og overbelastet personale. Løsning: Afsæt økonomiske midler til samarbejdet. Lav et cirkulære til begge myndigheder om, hvordan de skal samarbejde. Lad kommunen invitere statsforvaltningen med på tværfaglige netværksmøder. Hvis statsforvaltningens sagsbehandler og børnesagkyndige ikke har kapacitet til at rejse, kan de deltage via skype. Det bør gøres obligatorisk, via et cirkulære, at statsforvaltningen og barnets hjemkommune skal være nået frem til en fælles løsning for hele familien, for at en højkonflikt-sag kan anses for tilstrækkeligt oplyst til, at der kan træffes en endelig afgørelse.

- Lad en ansat fra kommunens familiegruppe deltage sammen med forældrene i møderne i statsforvaltningen, hvis kommunen har en sag på familien allerede eller sagen behandles i højkonflikt-sporet. Ved at lade kommunen og statsforvaltningen deltage i de samme møder om og med forældrene, kan forældrenes oplysninger verificeres. Og en psykopat eller misbruger kan ikke, som nu, slippe afsted med at fortælle forskellige historier til forskellige myndigheder, uden at det afsløres.
- Istanbulkonventionen artikel 48 forbyder fælles mægling, hvis der har været fysisk eller psykisk vold, stalking eller andre former for vold, hvorfor indledende konfliktmægling er i strid med Istanbulkonventionen, medmindre der er voldsscreenet (f.eks. via NemID). For at spare penge og tid, kan de to separate møder med forældrene og et tværfagligt møde i statsforvaltningen med sagsbehandler, børnesagkyndig og en repræsentant for kommunen med fordel holdes samme dag.
- En psykopat kan skabe sin egen virkelighed. Der er ikke ressourcer i kommunen og statsforvaltningen til at gennemlæse det materiale, forældrene indsender, for at finde voldsomme stemningsudsving og personlighedsskift og en konfliktskabende personlighed, der klager i øst og vest. Lav et håndfast cirkulære til barnets kommune, samværsforældrens kommune og statsforvaltningen om, hvem der gør hvad. Herunder hvem der skal være ”detektiv”, og f.eks. gennemgå forældrenes breve for modstridende forklaringer.
- Den kommunale ankestyrelse træffer afgørelse om samvær i anbringelsessager på grundlag af barnets tarv og tværfaglige møder med forældrene. Forældrene får i anbringelsessager beskikket en advokat. Samværsafgørelser og bopælsafgørelser, der går imod den ene forælders ønske i højkonflikt-skilsmisser, er indgribende, angstskabende og bør tage udgangspunkt i den samme retssikkerhed.
- Ankestyrelsens familieretsafdeling undersøger ikke sagerne og taler ikke med forældrene, men træffer alene afgørelse på skriftligt grundlag og ud fra et barnesyn, hvor beskyttelse, tryghed og udvikling ikke vægtes særlig højt.
EU og FN kritiserer ankestyrelsens familieretsafdelings praksis: at skilsmissebørnene ikke beskyttes.
Anerkend den kommunale ankestyrelses ekspertise på området og indfør en lignende afgørelsespraksis i Ankestyrelsens Familieretsafdeling, eller henlæg samværsafgørelserne til kommunen eller en domstol, for de bekymrede skilsmisseforældre mangler en reel klageinstans med viden om børn!
- Der bør udformes et cirkulære til bopæls- og samværskommunen og statsforvaltningen med en fast procedure for, hvordan man identificerer en højkonflikt-skilsmisse, og hvilke skridt kommunerne og statsforvaltningen skal tage for at få området tilstrækkeligt belyst. Det er vigtigt, at kompetencen, ansvaret for undersøgelser og afgørelser og det økonomiske ansvar specificeres i cirkulæret, som sendes ud til bopæls- og samværskommunen og statsforvaltningen.
- Kommunen bør være en ekstra partsrepræsentant for barnet og have selvstændig initiativret og kunne skrive direkte til statsforvaltningen med f.eks. anmodning om akut samværsstop.
- Lav et håndfast cirkulære til skoler og børnehaver om, hvordan en udtalelse til kommunen eller statsforvaltningen skal skrives og hvilke oplysninger, der bør indgå, så myndighederne har belæg for at give barnet den rigtige hjælp. Konfliktskyhed, samarbejde med begge forældrene, angst for klagesager og evt. angst for en af forældrene gør, at skolen og børnehaven i visse højkonfliktsager lader barnet i stikken og undlader at nedskrive vigtige oplysninger til myndighederne, f.eks. om mistanke om begrænset forældreevne.
- De fleste socialrådgivere er ikke klar over, hvordan de skal håndtere højkonflikt-skilsmisser og bevisindsamling. Der er brug for et cirkulære, der beskriver, trin for trin, hvilke beviser statsforvaltningen skal bruge fra kommunen til at beskytte barnet.

- Sagsbehandlere har en behandlings-tilgang til børnene og familierne. De er ikke klar over, at en voldsramt forælder eller et udsat barn har et stort behov for dokumentation, så den uholdbare situation kan standses. En socialrådgiver er ofte frustreret over ikke at kunne stoppe samvær, men er ikke klar over, at bevisbyrden for samværsstop primært påhviler kommunen.
- En socialrådgiver, en børnehaveleder og en jurist bruger forskellige sprog. Og de misforstår hinandens skrivelser. Jeg foreslår tværfaglige møder og/eller telefon- og skypesamtaler mellem fagpersonerne i sagen, så misforståelser i den skriftlige kommunikation kan udredes og misforståelige sætninger uddybes.
- Der skal afsættes penge til tværfagligt samarbejde, og det skal tydeligt fremgå af cirkulæret, hvem der skal tage initiativ til eller betale for møder og undersøgelser, så børnesagen ikke trækkes i langdrag pga. uenigheder om, hvem der gør hvad og betaler for hvad.
- Både sagsbehandlere i statsforvaltningen og kommunen bør have et direkte nummer til de øvrige sagsbehandlere og deres overordnede, så der kan træffes akutte afgørelser inden for 1-2 timer, når dette er bedst for barnet.
- På længere sigt ville det være rigtig godt med en fælles efteruddannelse til børnesagsbehandler, hvor jurister og socialrådgivere får samkørt deres viden og får en efteruddannelse om udsatte børn og dysfunktionelle familier.

Spørgsmål 3 : Er det muligt i forbindelse med en § 50-undersøgelse at lave en forældreve-neundersøgelse af samværsforælderen eller på anden vis inddrage samværsforælderen i undersøgelsen, hvis samværsforælderen bor i en anden kommune?

- Det vil kræve et cirkulære til kommunerne og statsforvaltningerne, hvor kompetencefordelingen mellem bopælsforælders kommune, samværsforælders kommune og statsforvaltningen skæres ud i pap.
- Det er vigtigt, at det af cirkulæret tydeligt og udspecificeret fremgår, hvem der skal betale hvad. Hvem skal forestå og betale for tilsynet med barnet i henholdsvis det ene og det andet hjem? Hvem skal fjerne barnet akut fra samværsforælderen? Hvem skal forestå forældrekompetence-undersøgelserne ifht. begge forældre?
Der er en klar tilbøjelighed til, at barnets hjemkommune, samværskommunen og statsforvaltningen skubber ansvaret frem og tilbage imellem sig, fordi både tilsyn og undersøgelser er dyre.
- I praksis oplyser flere samværskommuner, at de ikke har ressourcer til at føre tilsyn med børn på samvær, ligesom de ikke har viden om disse børn, da de ikke er registreret i kommunens registre.
Oplysningerne om samvær kunne tilgå samværskommunerne pr. automatik, ved at statsforvaltningen sendte samværsresolutionen ud til samværsforælders kommune med en udspecificering af samværskommunens forpligtelser over for barnet under samvær.
- Børns Vilkår skriver om omsorgssvigt under samvær og kommunens tilsynspligt med børn på samvær (http://bornsvilkar.sc.inforce.dk/Temaer/Skilsmisse/Sporgsmaal-og-svar-om-lovgivningen/Omsorgssvigt-under-samvaer.aspx#.Vy-q5_nhDIU) :
”Ifølge Lov om Social Service § 146 har alle kommuner en generel tilsynsforpligtelse overfor børn, der opholder sig i kommunen. Dette gælder også børn, der opholder sig midlertidigt i kommunen – bl.a. børn på samvær.
Det er kommunen, hvor barnet opholder sig under samværet, der fører tilsynet, mens der er samvær. Hvis kommunen, hvor barnet har samvær vurderer, at barnet har brug for støtte under samværet eller at det ikke er forsvarligt at gennemføre samværet, så skal denne kommune underrette bopælskommunen.

Er der mistanke om omsorgssvigt under samvær, har bopælskommunen pligt til at undersøge barnets forhold - også hos samværsforælderen, og også selvom denne bor i en anden kommune.

Det er bopælskommunen, som skal iværksætte en § 50 børnefaglig undersøgelse.

Finder kommunen, at barnet er udsat for omsorgssvigt under samvær, skal bopælsforælderen (som er part i sagen) anmode statsforvaltningen om at samværet bliver suspenderet eller ophævet. Statsforvaltningen har mulighed for at indhente dokumentation fra kommunen.

Det er barnets bopælskommune, der kan iværksætte støtteforanstaltninger, hvis dette skønnes nødvendigt.

Får en kommune en henvendelse om en samværsforælder, der f.eks. er beruset, udsætter barnet for vold eller lignende, skal kommunen handle med det samme – evt. fjerne barnet. Samværskommunen skal akut underrette bopælskommunen.”

Spørgsmål 4: Hvordan skal forskellene i loven være imellem de gode, funktionelle forældre og så skilsmissepar, hvor den ene er uegnet?

Funktionelle forældre:

- Spørgsmålet om bopæl kan, ved uenighed, afgøres ved hjælp af børnesagkyndige observationer. En norsk adfærdspædagog, Leif Myrdal, foreslår socialudvalget et billigt alternativ til børnesagkyndige undersøgelser i sager, hvor man ønsker at høre helt små børn: Barnet leger i børnehaven eller vuggestuen med en pædagog, som barnet er tryk ved og en observatør. Forældrene er placeret i rummet og må ikke presse barnet med kropssprog. Når pædagogen forlader rummet, iagttages hvem af forældrene barnet naturligt og spontant søger tryk hos.
- Forældremyndigheden er som udgangspunkt fælles.

Uegnede forældre:

- Spørgsmålet om bopæl bør ikke overlades til børnesagkyndige observationer, men bero på grundige forældreveundersøgelser, da en forælder kan have isoleret og manipuleret barnet.
- Htidig tilknytning til forældrene er relevant, hvis barnet trives. Men må ikke stå alene, da en psykopat kan varetage et barns tarv, så længe barnet tilpasser sig forældrens behov. Det kan fungere, så længe forælder og barn er i symbiose, men skader barnets sunde udvikling på sigt.
- Forældremyndigheden gives til én af forældrene.

Funktionelle forældre:

- Konfliktmægling og børnesagkyndig rådgivning er godt. Begge forældre må antages at kunne tilsidesætte egne behov for barnet og for den anden forælders mulighed for at komme videre efter skilsmissen. Af dygtige børnesagkyndige kan nævnes Kempler-instituttets rådgivere.
- Der er ingen grund til at inddrage kommunen, medmindre forældrene tidligere har været kommunal sag eller konflikterne ikke kan løses.
- Det er bedst at undgå retssager og nå frem til frivillige afgørelser gennem mægling.
- Forældrene kan mødes, når barnet overleveres.
- Den optimale samværsordning er den, der svarer til forældrenes hverdag og behov, samt barnets mulighed for frit at besøge den anden forælder. Samværsordningen bør ikke fastsættes ved lov, men individuelt i den enkelte sag. Nogle kan aftale sig frem fra uge til uge, andre trives med håndfaste ordninger. Nogle børn trives i deleordninger, andre har brug

for en tryghedsbase. Nogle magter lange perioder væk fra den ene forælder, andre har brug for tæt og hyppig kontakt. Derfor bør der ikke indskrives et standardsamvær i loven, men at der skal tages hensyn til barnet, kontakten med nære familiemedlemmer og familiens samlede situation. I USA fastsætter man i stigende grad samværsordninger, der afspejler den tid, barnet før skilsmissen brugte sammen med samværsforælderen. I barnetstarv.nu og bedsteforældrene.dk anbefaler man, at udgangspunktet for samvær er det omfang, der antages at være gavnligt og positivt for det individuelle barn.

Uegnede forældre:

- Konfliktmægling er et overgreb på den mindst magtfulde forælder.
- Konfliktmægling er ikke mulig, da forældrene ser barnet forskelligt. Derfor forværres konflikterne ofte ved mægling.
- Konfliktmægling er ikke mulig, da årsagen til konflikt ofte er den ene parts nedsatte omsorgsevne.
- Grundige forældrevevneundersøgelser er forudsætning for gode afgørelser, der giver barnet og den egnede forælder ro. Beskyttelse af barnet giver ro til heling af familien.
- Kommunen bør inddrages, da de har tilsynspligt med børnene i dagligdagen.
- Enhver afgørelse, der går en af forældrene imod, må forventes at blive prøvet i retten. Derfor er der ingen grund til belastende og forgæves forligsbestræbelser. Forældrene kan blive syge af procesbelastningen. Det er derfor bedst, hvis afgørelserne hele vejen igennem træffes af en domstol, så forældrene kan få advokatbistand og mulighed for fri proces. Alternativt bør forældrene få beskikket en bistandsadvokat af forvaltningen, ligesom i anbringelsessager.

Spørgsmål 5 : Hvad er fordele og ulemper ved den norske model ifht. den danske model ved højkonflikt-skilsmisser?

- Den norske model med tvungne forligsbestræbelser er god til normale skilsmisser. Desværre anvendes de tvungne forligsbestræbelser også, uden succes, i højkonflikt-skilsmisser. I Norge konfliktmægles, selv om magtrelationen mellem forældrene er skæv.

Fra mobbe- og voldssager ved man, at en forhandling mellem parter, som ikke er ligeværdige, er et overgreb på den svageste part. Og at den stærke part er tilhænger af mæglingerne for at øve dominans og kontrol over sit offer – ikke for at skabe ligeværd mellem parterne. Se f.eks. ”Children of Domestic Violence: Risks and Remedies”: “Much of separation violence is an attempt to coerce reconciliation. Since battering husbands/fathers have limited access to battered wives to attempt to compel reconciliation, they often choose the visitation arena as a place in which to attempt coerced reconciliation or to penalize the battered partner for refusal to reconcile” [http://www.casaforchildren.org/site/c.mtJSJ7MPIsE/b.5525199/#Supervised visitation centers](http://www.casaforchildren.org/site/c.mtJSJ7MPIsE/b.5525199/#Supervised%20visitation%20centers)

Gennembladning af tre årgange af Tidsskrift for Norsk Psykologforening viser, at de børnesagkyndige fortsat ikke har fundet en løsning på højkonflikt-skilsmisserne. De børnesagkyndige leder efter årsagen til disse skilsmisser. Personlighedsforstyrrelser nævnes ikke som mulig årsag, og skæve magtrelationer og vold benævnes ”konflikt”.

Den manglende succes med højkonflikt-skilsmisser beskrives f.eks. i Tidsskrift for Norsk Psykologforening juni 2013 vol. 50 s. 538-51: "Hvorfor låser det seg mellom foreldre i intens konflikt?" af Wenke Gulbrandsen fra psykologisk institut:

"I Norge... innføringen av en obligatorisk meklingsordning i 1993. Intensjonen var at foreldre skulle få støtte til å legge en plan for samarbeidet som passet for dem selv og deres barn, ut fra deres egen kunnskap om barnet og hva de kunne bli enige om, samt få relevant informasjon om aktuelle avtaletemaer, økonomiske konsekvenser og vanlige reaksjoner hos barn."

"To nyere undersøkelser av mekling (Gulbrandsen & Tjersland 2013; Ådanes, Haugen, Jensberg, Lossius Husum & Rantalaiho, 2011) viser at meklingsordningen bidrar lite til å løse konfliktene for dem som trenger det mest. Håpet om å få hjelp var lavt, et stort flertall av dem som møtte i konflikt fikk ikke avtaler, og konfliktene varte ved i lang tid etter meklingen."

"Fagfolk og myndigheter har etterspurgt mer kunnskap om de konfliktene man møter i mekling."

Wenke Gulbrandsen specificerer høykonflikt-skilsmisernes uløselige temaer, hvor mægling ikke er mulig:

1. Den ene accepterer ikke bruddet eller er krænket av bruddet på sin selvfølelse og identitet. Det medfører at en av foreldrene angriber eller er truende, og den anden er undgående.
2. Den ene er bekymret for omsorgssvigt hos den anden, og den anden avviser temaet.
3. Den ene er bekymret for indlevelsen i barnet og defineres som oversensitiv av den anden.
4. Familien har en trang økonomi og den ene eller begge er avhengig av bopæl og bidrag.
5. Barnet ønsker endringer, men fortolkes forskjellig av foreldrene.
6. Foreldrenes forskjellige livsprosjekter er uforenelige, og begge står steilt.
7. Stemmer udefra låser dialogen, f.eks. fædrettsbevegelse, foreldre eller ny partner.

"I retningslinjene som er utarbeidet for den obligatoriske meklingen i Norge, er fokus på sak og avtaler, og meklere er tillagt mange informative oppgaver. En fare ved dette er at meklere i møte med sterke følelsesmessige uttrykk retter oppmerksomheten den saklige veien. Det er rimelig å spørre om det kan være en av grunnene til at så mange konfliktpar avbryter meklingen uten avtale eller etter kort tid. Informasjon har svært begrenset nytteverdi når noe er emosjonelt opprørende.

Der tas ikke stilling til om bekymringene var forankret i reelle hendelser, eller om de handlet om ulike opplevelser av virkeligheten. Sannsynligvis dreide det seg ofte om begge deler."

- Generelt slås Danmark og Norge med præcis de samme utfordringer og problemer i høykonflikt-skilsmisene:

Barnets ret til to foreldre går forud for barnets sikkerhet, da kravet om barnets ret til to foreldre og foreldrenes plikt til at samarbejde om samvær er hovedpræmissen i både Foreldreansvarsloven og Barneloven.

- I Norge er forholdene ligesom ved den nordsjællandske ret i Danmark: En forelder må indvillige i "frivillig" konfliktmægling og "frivillig" give samvær mellem barnet og den anden forelder for ikke at miste bopælsretten.

Lovens krav om samarbejde og rettens krav om forhandling og konfliktmægling fører til, at beskyttende foreldre giver deres børn alt for meget samvær med uegnede foreldre ved retsmæglingen for ikke at miste bopælsretten over børnene.

Kilder: Aud Dalsegg: "Psykopatens Grep"; Marit Hvam: "Seksuelle overgrep mot barn" og Alv Dahl "Sjarmør og tyrann".

- I Norsk forvaltningslov kræves fuld sagsoplysning – det kan medføre, at bopælssager varer i mere end tre år. En krænker kan skade sit offer økonomisk ved at blive ved at indsende nye papirer i sagen, så sagen trækkes ud. I Danmark skal en sag blot belyses "tilstrækkeligt", men økonomisk og psykisk forfølgelse af offeret igennem gentagen anlæggelse af nye sager og konstante klagesager ses også i Danmark.

- Der er, generelt, ikke den store forskel i forskningslitteraturen om psykopati og højkonflikt-skilsmisser i Norge og Danmark. I netværkene oplever vi, at norske og danske volds ofre har identiske oplevelser med systemets manglende beskyttelse af dem og deres børn. Se f.eks. den norske hjemmeside <http://psykopaten.info/> som i skarpe vendinger kritiserer det norske retssystem for at hjælpe psykopater til at opretholde kontrollen over eks partnere og børn.

Spørgsmål 6: Hvorfor er børnesagkyndige undersøgelser ikke den bedste måde at inddrage børnene i skilsmisssager?

- To psykologer i vores netværk svarer: Børnesagkyndige psykologer er eksperter i børn. De er uddannet i børns udviklingsstadier, trivsel mv. og er ikke specialuddannet til at se på voksenadfærd.
- Ofte får den børnesagkyndige som opdrag, ved samme lejlighed som den børnesagkyndige undersøgelse, at være opmærksom på om en af forældrene lider af en personligheds- eller adfærdsforstyrrelse (eksempelvis psykopati eller overgrebsadfærd). I sådan en situation bør børnepsykologerne straks meddele, at det ligger uden for deres fagområde at vurdere om en voksen person lider af en personlighedsforstyrrelse.
- Børnesagkyndige undersøgelser går til lavestbydende. De fleste seriøse psykologer siger nej til at lave børnesagkyndige undersøgelser for statsforvaltningen, da de ikke vil eller kan lave en seriøs lødig undersøgelse på de vilkår og til den pris, som statsforvaltningens og rettens børnesagkyndige udbyder sig til.
- Kun en psykiater kan på- eller afvise en psykopatisk diagnose. En psykiater forsøger at lave en historik på den pågældende person, bla. ved at inddrage "vidner", undersøge dennes opvækst (familieforhold og skolegang), tidligere arbejdsforhold, samliv/ægteskab etc. En samtale udelukkende med den dyssociale person giver kun et manipuleret og løgnagtigt billede, der ikke kan bruges til ret meget hvis den står alene.
De børnesagkyndige gør det stik modsatte af en psykiater. De vil ikke bruge vidner og fortiden tæller inddrages ikke. De ønsker kun at inddrage det, de selv ser og det, den dyssociale selv ønsker at bidrage med.
- De børnesagkyndige, der bruges i Statsforvaltningen, udpeges af et udvalg af børnesagkyndige. Dette udvalg lægger ikke vægt på tidligere vold i parforholdet, da barnesynet i "de børnesagkyndiges selskab" er, at barnet har ret til begge forældre.
- I princippet har psykologerne frie hænder. Ingen følger op på kvaliteten af deres arbejde. Der følges ikke op på barnets trivsel et halvt år efter statsforvaltningens afgørelse, så man kan se, om den børnesagkyndige har foretaget en korrekt vurdering, og om barnet har det godt.
- De ledere i statsforvaltningen, der evt. laver "stikprøveundersøgelser" på de børnesagkyndiges arbejde, er ikke selv psykologer og har ingen ekspertviden i vold.
- De børnesagkyndiges arbejde er vejledende og det er op til Statsforvaltningen om de vil følge anvisningerne. Det vil sige at ansvaret ikke kan placeres hos de børnesagkyndige.
- Statsforvaltningen baserer deres beslutninger på de børnesagkyndige undersøgelser, så de mener også at være uden ansvar eftersom de ikke selv har lavet undersøgelse.
- Selv om der skulle være en børnesagkyndig, der ser de psykopatiske træk hos en eller begge forældre, må de ikke skrive dette i rapporten, da de ikke er psykiatere, og det ligger i deres opdrag, at forældrene er ligeværdige, og at den børnesagkyndige ikke må tage parti. Den børnesagkyndige må kun beskrive, hvordan det er hos mor og far, og hvad børnene har sagt.
- Som jura-uddannet kan man ikke læse psykologsprog, selv om psykologen føler, at psykopatien er – indirekte – skåret ud i pap i adfærds- eller samspilsbeskrivelsen. Derfor falder undersøgelserne imellem to stole, hvor begge forældre bebrejdes konflikterne og barnets mistrivsel.

- Ikke engang en psykolog, som laver tests, må lave diagnoser. En psykolog, som står med en psykologisk testning af en uegnet forælder, kan skrive ting som ”Når hun er i ro, er hun inden for normalområdet”. Det kræver en særdeles kyndig jurist at læse ud af sådan en beskrivelse, at forælderen bliver livsfarlig i stressede situationer.
Børnesagkyndige kan altså ikke komme med præcise anbefalinger, men mere en ”landskabsbeskrivelse” eller et ”øjebliksbillede”. Og den børnesagkyndige skal beskrive mange sider om et par timers observation. Der kommer ikke deciderede konklusioner, så der er frit slag for juristen til at træffe nærmest en hvilken som helst afgørelse baseret på dette nænsomt og vagt formulerede ”landskab”.
- Hvis psykologen har erfaring og uddannelse inden for psykiatri og er vant til at diagnosticere karakterafvigelser og personlighedsforstyrrelser, kan forældrenes samspil med barnet observeres. Der bør dog være to psykologer eller en psykolog og en psykiater – så er der skærpede omstændigheder, og begge fagpersoner vil, hvis de ikke kender hinanden, gøre deres bedste.
- En børnesagkyndig, som ikke kender barnet og dets normale reaktioner i trygge omgivelser, giver en falsk tryghed med sine ”samspilsundersøgelser”. Den børnesagkyndige kan ikke læse et barn, han/hun ikke kender. F.eks. er mange voldsramte børn overtilpassede og tilsyneladende glade i den voldelige forælders selskab.
Der er også usikkerhedsfaktorer ved samspilsundersøgelsen, f.eks. influenza eller hvem børnene sidst har været hos.
- Ofte er den sagkyndige specialist i klinisk psykologi. Det er fagfolk, der normalt arbejder med forskellige former for psykologisk terapi i forhold til en patient. Terapiens opgave er at hjælpe patienten til at ændre sin negative kognitive tilstand. I sådan en sammenhæng er det ligegyldigt, om patientens beskrivelser af sit liv er sandheden eller blot en indre oplevelse.
- I retssystemet finder vi igen de samme kliniske psykologer, men nu som sagkyndige psykologer. I sådan en situation, vil parterne være interesseret i at fremhæve deres egne positive færdigheder og modpartens negative færdigheder. Allerede her er forskellen til en hverdag med klinisk terapi betydelig.
Dermed bliver den sagkyndiges rolle fundamentalt forskellig fra terapeutens rolle.
- Sandheden er helt afgørende for at kunne sige noget fagligt i afgørelsessager.
I de sager om forældremyndighed hvor man har at gøre med misbrugere eller psykopater, kan den børnesagkyndige nemt gå grueligt galt i byen, da disse personlighedstype er specialister i at give et falsk billede af virkeligheden.
- Mange børnesagkyndige undersøgelser er dårligt lavet: partiske, konkluderende og uden realitetstestning af parternes forklaringer. Beskyldninger om vold, misbrug og personlighedsforstyrrelser affejes uden nærmere undersøgelser.
- Døgnovervågning i familiehuse i længere tidsrum giver et mere retvisende billede af psykopater og alkoholikere end kortere samspilsundersøgelser, da en misbruger eller psykopat kan udvise normal adfærd i kortere tidsrum under overvågning.

Spørgsmål 7: Hvordan hindrer eller fremmer børnesamtaler opklaringen af incest- og skilsmissesager?

Jeg har samlet en række positive og negative erfaringer fra forældre i netværket, som har oplevet børnesamtaler i incest- og/eller skilsmissesager:

- **Barnets omgivelser før og efter samtalen:**
- Et barn kan føle sig presset, hvis det er kørt til samtale af en bekymret eller truende forælder.

- Et barn kan føle sig presset, fordi det ved, at den farlige eller ustabile forælder får referat af samtalen eller barnet skal være sammen med den forælder, barnet er bange for, efterfølgende, uden at barnet er beskyttet mod forældrens reaktion.
- Et barn kan manipuleres voldsomt af en psykopat. Der er ofte personlighedsforstyrrelser involveret i incest- og svære skilsmisssager.
- Hvis barnet bliver passet af den bekymrede forælder inden samtalen, vil den incestuøse eller voldelige forælder ofte klare frisag, fordi myndigheden lader tvivlen om, hvorvidt barnet er manipuleret, kommer gerningsmanden m/k til gode.

Barnets personlighed og alder:

- Overgrebne børn kan tegne og fortælle detaljeret om seksuelle overgreb – men være så dissocierede, at de ikke er klar over, at overgrebene handler om dem selv.
- Børn inden skolealderen er for små til at fortælle sammenhængende om seksuelle overgreb. Domspraksis i landsretten og højesteret viser, at der kun fældes dom for overgreb fra skolealderen og op, medmindre gerningsmanden er taget på fersk gerning eller overgrebene dokumenteret med foto eller dna. Det lille barns seksualiserede og traumatiserede adfærd i institution og legeterapiforløb regnes ikke for et domfældende bevis.
- Et modent barn, som kan fortælle sammenhængende og overbevisende om sine oplevelser og sine ønsker, har en chance for at blive troet på. Barnets retssikkerhed er lille, da barnets troværdighed vurderes subjektivt af børnesagkyndig eller domstol. Incestsager og samværssager er ord-mod-ord. Jo ældre barn, og jo raskere barnet er, jo større troværdighed. Desværre er mange børn i højkonflikt-skilsmisser ødelagt af posttraumatisk stress og angst, hvilket mindsker barnets troværdighed. Posttraumatisk stress giver nemlig en forstyrrelse, hvor ord og kropssprog ikke hænger sammen. (Kilde: Psykolog Iben Elene Oxfeldt, som arbejder med ptsd-ramte i højkonflikt-skilsmisser).

Barnets omgivelser:

- Opholder barnet sig i nye omgivelser, vil det være utrygt eller let at distrahere.
- Et barn åbner sig lettest i omgivelser, hvor barnet er trygt. Det kan f.eks. være i barnets hjem eller børnehave eller hos en fagperson, barnet kender godt.

Barnets relation til samtalepartneren:

- Det tager lang tid at opbygge en tillidsrelation, hvor barnet åbner sig. Ofte vil barnet i første omgang kun åbne sig for sin primære tryghedsperson.
- Et barn, som udsættes for vold eller seksuelle overgreb, skammer sig og føler sig forkert eller ulækker. Barnet kan også være i en loyalitetskonflikt. Det vil skjule overgrebene for omgivelserne – herunder politimanden eller den børnesagkyndige, som barnet ikke kender og er tryk ved.
- Små børns fortællinger om vold og seksuelle overgreb kommer fragmenteret – ofte ved sengetid eller helt uden for sammenhængen som små løsrevne fagter eller sætninger, hvorefter barnet leger videre eller skifter emne. Disse små tilfældige sætninger kan politiet ikke bygge en sag op på. Og ingen psykolog i et incestcenter kan med sikkerhed hverken be- eller afkræfte overgreb.
- Ofte er de sikreste symptomer på incest adfærdsændringer – og disse adfærdsændringer kan lige så vel skyldes skilsmissekonflikten og de voldsomme uenigheder mellem forældrene.
- Det sikreste, hvis man ikke har fysiske spor, videooptagelser eller troværdige og uvildige øjenvidner, er derfor at lave en forældreevneundersøgelse og beskytte barnet mod den

forælder, som viser sig mindst egnet. Og så lade kommunen følge op løbende på barnets trivsel. Følg Servicelovens kriterier for beskyttelse af børn: Her kommer tvivlen som udgangspunkt barnet til gode.

Spørgsmål 8 : Har du nogen ide til udformningen af de to forskellige spor mellem de fleste normale forældre og så de psykopater, som vi alle sammen ved er i samfundet, og som er alt for svære at gennemskue i skilsmisssager?

1. Alle forældre screenes skriftligt som det første når de henvender sig i statsforvaltningen.
2. Ved det første møde, som afholdes separat i de sager, hvor der er mistanke om en eller anden form for vold (Istanbulkonventionen artikel 48) har fagpersonerne i Statsforvaltningen et screeningsværktøj, der kan spotte eksempelvis dyssocial adfærd hos den ene forælder (f.eks. SAM, stalking assessment management).
3. Efter dette møde træffer statsforvaltningen beslutning om, at sagen sendes over til "et andet spor", som kunne foregå i samarbejde med psykiatrien for at afklare begge forældres personlighedsstruktur, samt undersøge for eksempelvis misbrug, vold, overgreb, psykisk vold osv. Begge forældre tvinges ind i dette afklaringsforløb.
4. Sagen kommer ikke tilbage i det almindelige sagsbehandlingsspor, men bibeholdes i det "specialiserede spor", som bliver et domsstolsspor. Hvor der på baggrund af 1.-3. træffes afgørelse.
5. De normale forældre indkaldes til fælles obligatorisk konfliktmæglingsmøde, som i Norge, og tilbydes her et fortsat mæglingsforløb og/eller samtaler med en børnesagkyndig.
6. Det tilstræbes, at de normale forældre enten går fra statsforvaltningen med værktøjer til at samarbejde uden en resolution. Eller at de indgår en frivillig samværs- og bopælsaftale. Er det ikke muligt, kan statsforvaltningen sende sagen i retten som nu.

Spørgsmål 9 : Hvordan screener vi psykopatsagerne fra starten, og hvordan gennemskuer statsforvaltningerne hvem af forældrene, der er psykopat?

Spørgsmål 9a : Hvilke screeningsmetoder kan benyttes med henblik på hurtigt at kunne afdække, om den ene forælder er egnet til at kunne have samvær med barnet i konfliktfyldte skilsmisssager, hvor der er en formodning om, at den ene forælder er voldelige eller psykisk ustabil?

Spørgsmål 9b: Hvilke forældreeneundersøgelser vil afsløre en psykopat?

1. Indledende screening:

Der må ikke indkaldes til fælles mæglingsmøder, hvis den ene forælder er voldsramt (Istanbulkonventionen artikel 48). Derfor foreslås indledende skriftlig screening, når en forælder indleder en sag i statsforvaltningen.

Forældrene udfylder allerede elektronisk et indledende screeningsskema på statsforvaltningens hjemmeside, som kunne suppleres med spørgsmål om a) hvorvidt begge forældre besidder normal omsorgs- og indlevelsessevne, b) hvorvidt der har været fysisk, psykisk, økonomisk eller seksuel vold, (som defineret i Istanbulkonventionen artikel 3ab), c) hvorvidt nogen af parterne tidligere har øvet vanrøgt eller børnemishandling (jf. kriterierne for børnemishandling i SFI's rapport "Børnemishandling i hjemmet") <http://www.sfi.dk/publikationer/boernemishandling-i-hjemmet-4551/> Skemaet bør udfyldes af begge forældre.

Man kan supplerende spørge, om en af forældrene får angst af at være i rum med den anden eller har svært ved at udtrykke sig i samme rum som den anden og foretrækker et separat indledende møde <http://www.hiil.org/bestpractices/Organising-separate-meetings-with-parties>

2. Psykopatscreening og afdækning af samværsegnet:

Statsforvaltningen kan ikke på ét møde gennemskue en psykopat, da en psykopat gennemskues over tid. Offerets angstreaktioner er i første omgang den bedste rettesnor for, at der kan være tale om en psykopat-sag.

En jurist skal have fagligt eller legalt belæg for at stoppe samværet. Psykopati-screening uden diagnose er ikke et legalt belæg for samværsstop.

I stedet foreslås, at man benytter termen ”højkonflikt-forælder” om dynamikken mellem forældrene (Se artikel af advokat Bill Eddy, High Conflict Institute, om sammenhængen mellem personlighedsforstyrrelser og højkonflikt <https://www.psychologytoday.com/blog/stop-walking-eggshells/201205/high-conflict-people-drive-disputes-home-school-work>)

En såkaldt ”højkonfliktforælder”, som bruger al sin energi på kampen mod den anden forælder, kan få stoppet kontakten med barnet, hvis forælderen ikke udviser selvindsigt og ændrer adfærd.

Samværet med højkonflikt-forældre skal kunne stoppes forebyggende, inden barnet tager skade. Samværsstoppet kan baseres på forældrens psykisk ødelæggende adfærd over for den anden forælder eller barnet, eller på en helhedsvurdering af den samlede families forhold, hvor en forælder kan være traumatiseret eller stressbelastet og have brug for fred.

Dét at køre føre krig mod sin ekspartner om barnets bopæl, deleordning eller udvidet samvær, når man har begrænset forældreevne, viser, ifølge den amerikanske familieretsadvokat Barry Goldstein, at man har for lidt selverkendelse til at få samvær. Ansvarsbevidsthed og selverkendelse i egne begrænsninger er en forudsætning for, at delvist uegnede forældre kan få et fornuftigt forhold til deres børn.

Der er lagt op til samværsstop med højkonflikt-forældre i Familiestyrelsens vejledning om samvær af 2007, men muligheden er ikke skrevet ind i loven og anvendes derfor ikke som tiltænk, jf. spørgsmål fra Folketingets Retsudvalg til justitsministeren 15. februar 2010:

<http://www.ft.dk/samling/20091/almdel/reu/spm/684/svar/693531/810290.pdf>

Slutningen af svaret, hvor en børnesagkyndig undersøgelse skal afklare årsagen til højkonflikt-forældrens adfærd, er heldigvis erstattet af muligheden for forældreevneundersøgelser i 2012.

Det bedste kriterie til at forudsige fremtidig vold og totalt manglende forældreevne er parametrene i SAM (Stalking Assessment Management), som indeholder farlighedskriterier for stalkere, men fanger de generelle karaktertræk hos voksne, som ikke kan ændre deres skadelige adfærdsmønstre mod andre. SAM er videnskabeligt valideret og bruges af bl.a. svensk politi:

<http://www.evidensbaseradkrim.se/manualer/SAMkodschema.pdf>

Fire symptomer på en "højkonflikt-forælder":

- a) *Klagesager:* Er enten ekstremt kontrolleret eller meget ukontrolleret og har en tilsyneladende ustoppelig energi, som bruges til klagesager, underretninger og retssager mod den anden forælder – og mod myndighederne. Et rigtigt offer ville være for traumatiseret til denne energiudladning. (jf. spørgsmål fra Folketingets Retsudvalg til justitsministeren om samarbejdschikane ovenfor).
- b) *Mental ustabilitet:* Forældrens historier og påstande hænger ikke sammen. Offeret pålægges al skyld for problemerne og bombarderes med beskyldninger, som virker modstridende ifht. parrets faktuelle historie sammen. Højkonfliktforælderen ser sig selv om troværdig og den bedste forælder. Diagnoser og sygdomsforløb misbruges som våben til at tvære den anden forælder ud.
En gennemgang af højkonflikt-forældrens skrivelser over tid, fremviser et mønster af psykisk ustabilitet, skiftende mellem jovialitet, dominans, klager og beskyldninger, aggression, samarbejdsvilje og trusler.
Enhver lille åbning til myndighederne eller offeret misbruges til nye klagesager eller dialogbestræbelser, hvor målet ikke er en løsning, men kontakten i sig selv til ekspartneren eller myndighedspersonen. (stalkeradfærd).
Partnervolden fra forholdet fortsætter som insisterende kontakt, forklædt som "forældrekrig": <http://www.newhopeforwomen.org/abuser-tricks>
- c) *Et traumatiseret offer:* Offerets reaktion: Forvirret, usikker og undskyldende. Har ofte god selvindsigt, er ærlig om sine svagheder og har søgt hjælp hos psykolog eller psykiater til sine egne problemer – ikke partnerens. Foretrækker så lidt møde og dialog med sin eks som muligt, da kontakten er angst-fremkaldende. Har ofte diagnosen "belastningsreaktion" eller "posttraumatisk stress" og er stress-sårbar.
- d) *Materielle værdier:* En generel rettesnor, baseret på statistik snarere end den enkelte sag:
Statistisk foretrækker højkonflikt-forældre med psykopatiske træk at arbejde i jobs, som giver dem penge, status, berømmelse, frihed eller ekstrem spænding
Deres interesse for andre menneskers følelser lille, hvorfor de ofte foretrækker tekniske fag.
Pga. deres ustabile personlighedsstruktur kan de svagere psykopater have svært ved at gennemføre en uddannelse eller fastholde et arbejde (ligesom misbrugere).
Der er lavet mange undersøgelser om typiske psykopat-jobs. Her er et eksempel: <http://www.sfi.dk/publikationer/boernemishandling-i-hjemmet-4551/>

Psykopatofre af begge køn er typisk hjælpere. De er selvtilsidesættende, højsensitive med meget behov for ro, gode kolleger og med en præference for omsorgsfag og for kunstneriske fag, hvor de kan arbejde med æstetik.

(Kilde: Sandra L. Brown: "Women who love psychopaths")

Psykopatofre af begge køn i netværket fortæller om pludselige karrieretab som følge af det voldelige forhold og forældrekrigen. Så hvis en forælder dokumenterbart har tabt sin karriere på gulvet uden at have begået kriminalitet, og er gået fra succes til PTSD-ramt, er det en klar indikation på, hvem af forældrene der er offer.

Psykopater snylter på deres ofre. Derfor er det en god ide at se på, hvem der er gået fattigere ud af forholdet – det er sjældent psykopaten, der taber på relationen.

3. Diagnosticering af forældrene:

En dygtig psykiater kan gennemskue psykopaten og stille diagnosen. Det er dog ikke altid, dette lykkes, da psykopaten også kan være dygtig til at forstille sig.

Alternativt kan psykiateren diagnosticere offeret med belastningsreaktion og/eller PTSD. Både belastningsreaktion og posttraumatisk stress er reaktive lidelser, som man får af ydre påvirkninger. Så samværet bør kunne stoppes på, at offeret traumatiseres af samarbejdet med sin ekspartner, uden at der kan påvises andre årsager til traumatet end skilsmissekonflikten, hvorfor familiens samlede behov for ro overstiger barnets behov for kontakt med begge forældre.

SAM (stalking assessment management) inkluderer den ”nye psykopattype”, som i psykiatrien og erhvervslivet omtales ”den maligne narcissist”. Netop denne psykopattype optræder, ifølge amerikansk og australsk forskning om højkonflikt-skilsmisseforældre, hyppigt.

Om ”den nye psykopattype” henvises i øvrigt til psykolog Lars Bjerggaard Pedersen, som i artiklen ”Dyssocial Personlighedsstruktur og Psykopati” i Guul, Andersen og Lydersen (red.) ”Hjerne og Psykiatri” gør rede for undertyperne af psykopati, fra eksplosivt-aggressive til følelseskolde og samvittighedsløst kyniske psykopat-typer.

CAPP (Comprehensive Assessment of Psychopathic Personality) fokuserer, ifølge Lars Bjerggaard Pedersen, på psykopatens destruktive mønstre i relation til andre mennesker. Derfor er kriterierne i CAPP mere velegnede til højkonflikt-skilsmisser end f.eks. Hare’s PCL-R, som fokuserer på kriminel adfærd.

Scanningsstudier af psykopater har i nogle tilfælde vist abnormaliteter i højre kerne af amygdalaen (frygtcenteret) og orbitofrontal cortex, som står for følelsesreguleringen. Hjernescanningerne virker dog kun ved en undergruppe af den psykopatiske personlighed og er endnu ikke et sikkert diagnoseredskab.

Testen MMPI-2 er et udforskningsinstrument, som i samspil med WAIS og Rohrschach giver det mest retvisende billede af personlighedsforstyrrelser. Her stilles ingen diagnoser, da testene foretages af en neuropsykolog, men forældrenes personlighed beskrives.

Uanset om der stilles diagnoser eller laves en personlighedsbeskrivelse, er der behov for et cirkulære, som ret håndfast vurderer om barnet kan have en god, kærlig og stabil kontakt med sin forælder, hvor det er forælderen, der tilpasser sig barnet – og ikke omvendt. Hvis barnet skal tilpasse sig forælderen, for at kontakten er givende, bør der ikke fastsættes samvær, medmindre dette er et udtrykkeligt ønske fra barnet eller bopælsforælderen.

Det er muligt, at børnepsykiatrien er bedst egnet til at varetage vurderingerne af en forælders samværsegnethed og en eventuel supplerende samspilsvurdering, fordi børnepsykiatrien kender til de risikofaktorer, der kan ødelægge børn psykisk.

Spørgsmål 10: Hvordan skader eller gavner de nye skilsmissepakker udsatte børn og beskyttende forældre, sammenlignet med forholdene ved seneste lovændring i 2012?

- Udgangspunktet for skilsmissepakke 1 er, at det aldrig er til gavn for barnet at blive holdt væk fra en forælder, som ønsker kontakt med barnet. Derfor fastsættes automatisk erstatningssamvær, hvis den ene forælder aflyser samværet med den anden forælder.

Konsekvens: Vi ser syge børn, som udleveres til samvær imod deres tarv, fordi forældrene ikke tror, at børnene kan holde til at se en psykopatisk samværsforælder med kun en uges mellemrum.

Vi ser et stigende antal ødelagte børn i netværket, fordi man ikke længere kan sygemelde dem for at give dem en "pause" fra samværene. Især ældre børn, som ikke vil på samvær, bliver i stigende grad presset til at tage af sted.

Vi ser et stort antal mødre undlade at holde ferie med børnene, fordi de fejlagtigt tror, at en ferie udløser erstatningssamvær, og at børnene derved tvinges på ekstremt lange samvær, de ikke kan tåle, når samværsforælderen er uegnet.

De udsatte børn og beskyttende forældre i vores netværk er kede af skilsmissepakke 1, fordi den gør det endnu sværere at skåne børnene.

- Rådgivning i eget hjem til forældre, hvis sager behandles i fogedretten, og hvor næste skridt er, at barnet skal hentes af fogeden eller politiet.

Konsekvens: Ingen i netværket har oplevet denne rådgivning, selv om flere – på grund af begrundet beskyttelse af barnet - har været udsat for udkørende fogedforretning.

Netværket er negativt indstillet, da formålet med rådgivningen alene er at tvinge barnet udleveret af frivillig vej – der er en grund til at børnene tilbageholdes, og at de beskyttende forældre er villige til at udholde tvangsbøder og fængsling. Rådgivning vil ikke ændre dette – forældrene mangler i stedet hjælp til at beskytte barnet.

Som udgangspunkt mener netværket ikke, at fogedretten bør anvendes i samværsager.

Fogedretten tager udgangspunkt i, at sagen er oplyst af statsforvaltningen – statsforvaltningen antager, at en forkert afgørelse ikke vil blive effektueret af fogedretten.

Begge instanser lægger altså skylden på den anden instans, hvis børnene udleveres til en skadelig forælder.

Børnene behandles som genstande på lige fod med inventar. Og hidtil lovlydige og ustraffede forældre fængsles vilkårligt, når de ikke vil udlevere børnene. Disse forældre fængsles med en meget lav retssikkerhed, uden domsmænd og vidner. Forældrene adskilles fra deres børn og placeres i arresthuse med hårdkogte forbrydere. Syddansk Universitets undersøgelse "Med barnet som gidsel – stalking af mødre" viser, at voldsudsatte kvinder pga. fogedretten har en stor procentuel sandsynlighed for at blive fængslet, når de beskytter børnene – risikoen er større end risikoen for at blive fængslet for voldtægt eller incest.

Vi mener ikke, at fogedret og en lov om barnets tarv er forenelige.

Vi mener, at kommunen eller politiet må ind over i stedet, hvis barnet ikke udleveres og er i fare eller mistrives hos den forælder, som tilbageholder barnet.

Om konflikthåndteringen i skilsmissepakke 2: Se ovenfor om problematikkerne med konflikthåndtering i psykopat-sager. SFI har analyseret skilsmissekonflikter i en ny rapport fra 2016,

https://pure.sfi.dk/ws/files/442507/Notat_Udviklingen_i_Familieretlige_konflikter.pdf

SFI's konklusion om konfliktmægling er, at Norge slås med de samme problemer som Danmark, og at konfliktmægling ingen signifikant effekt har i højkonflikt-skilsmisser (bl.a. s. 53).